

Teritoriul Maramureșului de pe cele două maluri ale Tisei (cel sudic-azi parte a României, cel nordic-teritoriu ucrainean), a fost locuit intens încă din cele mai vechi timpuri.

În perioada cuprinsă între secolele III a.Cr. – IV d.Cr., regiunea a fost locuită de celți și daci, devenind din secolul II d.Cr. supusă diferitelor popoare migratoare. În rândurile de mai jos, vom încerca să sintetizăm succint informațiile privind această perioadă puțin cunoscută a antichității din Maramureș.

În secolele IV a.Cr. – I d.Cr., celții au dominat numita regiune. Aceștia (care preferau ca habitat luncile largi ale râurilor) s-au infiltrat încet în zonele muntoase, amestecându-se mai apoi cu dacii.

Conform izvoarelor antice, în Carpații nordici au locuit triburile celtice ale cotinilor, anarților și boiilor teurisci. Unii istorici susțin că celții au avut aici al doilea mare centru de emisiune de monedă (după cel din Banat), centru care utiliza argintul Carpaților Vulcanici. Prin anul 60 a.Cr., Burebista îi învinge pe boiții teurisci conduși de Critasiros și pe anarți, ocupând teritoriul Maramureșului până la moartea sa, survenită în anul 44 a.Cr. Celții au sfârșit prin a se disipa în masa dacilor, acțiune finalizată după anul 100 d.Cr.

În afara urmelor materiale (așezări, ceramică tipică, monede) descoperite de arheologi în mai multe puncte ale Maramureșului, celții au lăsat aici moștenire cultul bradului, frasinului și al mesteacănului, simboluri precum rozeta înscrisă în cerc, măștile demoniace sau „coarnele de consacrație” etc. Ei sunt cei care au împământenit ceramica lucrată la roată, pantalonii sau foarfecele folosite până azi la tunsul oilor.

Cât despre daci, Ptolemeu susține că neamurile acestora din Carpații nordici au fost sabocii, piengeții și biesii, care conlocuiau împreună cu bastarnii, costobocii, carpicii și tyrageții (ultimele

două triburi fiind deasemenea dacice).

Conform istoricului Radu Vulpe, una dintre cele cinci uniuni de triburi dacice menționate de izvoarele antice, ar fi fost cea din Maramureș și Slovacia. Iulius Cezar și Strabon spun că triburile dacilor (daci mari, daci liberi și costoboci) trăiau în Carpații nordici, adică în Pădurea Hercinică.

Cel mai important trib nordic a fost cel al costobocilor, celți dacizați prin secolele II-I a.Cr.

În anul 105, regele Decebal a întocmit o alianță cu dacii din Carpații nordici, și cu boiții din Maramureș (conform lui Radu Vulpe). În secolul II, costobocii au ajuns să aibă chiar regi: Banodenyus și Prieporus (a cărui soție, prințesa Ziavis, a fost îngropată la Roma).

Costobocii au fost înfrânți de romani și de asdingi în anul 172, dispărând prin secolul III d.Cr. De acum înainte, carpții (atestați documentar între anii 106-381 d.Cr.) au preluat dominația politică pe ambii versanți ai Carpaților nordici („Barbaricum”).

Sfarsitul primei parti a articolului.

Autor: Teofil Ivanciuc

